

מלמַעֲלָה וּבִתְפֹאֲרֹתַי, דְּאֶתְקַרֵּי (שמות טו) יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה, מֵה כְּתִיב (יחזקאל א) שְׁפִתִים חוֹכְרוֹת אִישׁ, תִּרְתִּין שְׁמֶהֱן מִתְחַבְּרִין בֵּיהּ בְּחֻדָּא. וּשְׁפִתִים מְכַסּוֹת אֶת גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה. תְּפֹאֲרֹת אֶתְקַרֵּי גוֹף, (דניאל י) וּגְוִיֹּתוֹ כִּתְרִישֵׁי יֵאֱהָהוּיָהּ."ה.

הוֹשַׁע עֲבָדְךָ אֶתְהָ אֱלֹהֵי שְׂמַח נֶפֶשׁ עֲבָדְךָ תְּנֶה עֲזָרְךָ לְעֲבָדְךָ (תהלים פו). שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נַעֲשֶׂה דְוָד עֲבָד בַּתְּהִלָּה הַזֹּה, כְּנִגּוּד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שְׁהַעֲמִידוּ בְּעַלְי הַמְּשֻׁנָּה שְׁצָרִיךְ אָדָם לְהִיּוֹת עֲבָד בַּתְּפִלָּה: בְּפִרְכּוֹת הַרְאֻשׁוֹנוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׁמֻסְדָּר שְׂבָחוּ לְפָנָי רַבּוֹ. בְּאֲמָצְעֵיּוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׂמֻבְקָשׁ פָּרַס מְרַבּוֹ. וּבְאַחֲרוֹנוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׁמוּדָה לְפָנָי רַבּוֹ בְּפָרַס שְׂקָבֵל מְמַנּוּ וְהוֹלֵךְ לוֹ.

וּתְלַת זְמַנִּין דְּבַעֲי לְמַעַבְד עֲבָד, מְסֻטְרָא דְעִבּוּדָה. דְּאֶתְקַמּוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּלִית עִבּוּדָה אֵלָא תְּפִלָּה. וְתְלַת אַבְהָן, אֶתְקַרִּיאוּ עֲבָדִים מְסֻטְרָהָ, עַל שֵׁם שְׂכִינְתָא, דְּאִיהֵי עִבּוּדַת יִי. וְאוּף הָכִי מִשָּׁה עֲבָד יִי. וּבְגִין דָּא, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחֲרֵינִין, כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם, מְסֻטְרָא דְמַלְכוּת. וְאִיהֵי אֲמַאי אֶתְקַרִּיאת עִבּוּדָה. כְּאוֹרַח דְּאֶתְתָא לְמִיפְלַח לְבַעֲלָהּ, וְאוֹרַח בְּנִין, לְמַפְלַח לְאַבּוּהוֹן.

וְדוּד, אֶתְעַבֵּיד עֲנִי, חֲסִיד, וְעֲבָד. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פו) תְּפִלָּה לְדוּד הִטָּה אֲדִנִּי אֲזַנְךָ עֲנִי כִי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. שְׁמֶרָה נֶפֶשִׁי כִי חֲסִיד אָנִי. הוֹשַׁע עֲבָדְךָ אֶתְהָ אֱלֹהֵי הַבּוֹטָח אֵלֶיךָ. אֶתְעַבֵּיד עֲנִי לְתַרְעָא דְמַלְכָא, דְּאֶתְמַר בָּהּ, (תהלים נא) אֲדִנִּי שְׁפֹתַי תִּפְתָּח. אֲדִנִּי הֵיכָל, אֶתְעַבֵּיד עֲנִי לְתַרְעָא דְהֵיכְלָא דְמַלְכָא. וּמָה כְּתִיב. הִטָּה אֲדִנִּי אֲזַנְךָ עֲנִי וְדָא שְׂכִינְתָא תִּתְתָּא. דְּאִיהוּ אֲזִין לְקַבְלָא צְלוֹתִין וּלְמִשְׁמַע לוֹן. כְּדְכְּתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוַעוֹ אֵלָיו שָׁמַע.

דְּאִיְחוּ אֶתְעַבֵּיד עֲנִי וְדַל, מְסֻטְרָא דְאֶת ד' מִן אֶחָד, לְמִשְׁאֵל מִן א"ח, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמָצְעֵיטָא. לְקַבְל תְּפִלוֹת וּלְשַׁמַּע אוֹתוֹן, כְּמוֹ שְׂכִתּוּב (שם כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוַעוֹ אֵלָיו שָׁמַע.

(א) שְׁפִתִים חוֹכְרוֹת אִישׁ, שְׁנֵי שְׂמוֹת מִתְחַבְּרִים בּוֹ כְּאֶחָד. וּשְׁפִתִים מְכַסּוֹת אֶת גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה. תְּפֹאֲרֹת נִקְרָא גוֹף, (דניאל י) וּגְוִיֹּתוֹ כִּתְרִישֵׁי, יֵאֱהָהוּיָהּ."ה.

הוֹשַׁע עֲבָדְךָ אֶתְהָ אֱלֹהֵי. שְׂמַח נֶפֶשׁ עֲבָדְךָ. תְּנֶה עֲזָרְךָ לְעֲבָדְךָ (תהלים פו). שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נַעֲשֶׂה דְוָד עֲבָד בַּתְּהִלָּה הַזֹּה, כְּנִגּוּד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שְׁהַעֲמִידוּ בְּעַלְי הַמְּשֻׁנָּה שְׁצָרִיךְ אָדָם לְהִיּוֹת עֲבָד בַּתְּפִלָּה: בְּפִרְכּוֹת הַרְאֻשׁוֹנוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׁמֻסְדָּר שְׂבָחוּ לְפָנָי רַבּוֹ. בְּאֲמָצְעֵיּוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׂמֻבְקָשׁ פָּרַס מְרַבּוֹ. וּבְאַחֲרוֹנוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׁמוּדָה לְפָנָי רַבּוֹ בְּפָרַס שְׂקָבֵל מְמַנּוּ וְהוֹלֵךְ לוֹ.

וּשְׂרֵשׁ פְּעָמִים שְׁעַבְד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִצַּד הָעִבּוּדָה, שְׁפֹרְשׁוּהָ בְּעַלְי הַמְּשֻׁנָּה שְׂאִין עִבּוּדָה אֵלָא תְּפִלָּה, וּשְׁלֹשָׁה אַבּוֹת נִקְרָאוּ עֲבָדִים מִצַּדָּה, עַל שֵׁם הַשְּׂכִינָה, שְׁהִיא עִבּוּדַת ה'. וְגַם כִּף מִשָּׁה עֲבָד ה'. וְלִכְן (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחֲרִים - כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם, מִצַּד הַמַּלְכוּת. וְהִיא לְמָה נִקְרָאת עִבּוּדָה? כְּדָרְךָ אֵשֶׁה לְעֲבָד לְבַעֲלָהּ, וְדָרְךָ בְּנִים לְעֲבָד אֶת אַבִּיהֶם.

וְדוּד נַעֲשֶׂה עֲנִי, חֲסִיד וְעֲבָד. זְהוּ שְׂכִתּוּב, (תהלים פו) תְּפִלָּה לְדוּד הִטָּה אֲדִנִּי אֲזַנְךָ עֲנִי כִי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. שְׁמֶרָה נֶפֶשִׁי כִי חֲסִיד אָנִי. הוֹשַׁע עֲבָדְךָ אֶתְהָ אֱלֹהֵי הַבּוֹטָח אֵלֶיךָ. נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר הַמְּלָךְ, שְׁנֹאֲמַר בָּהּ (שם נא) אֲדִנִּי שְׁפֹתַי תִּפְתָּח. אֲדִנִּי הֵיכָל, נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר הַמְּלָךְ. וּמָה כְּתוּב? הִטָּה אֲדִנִּי אֲזַנְךָ עֲנִי, וְזוּהִי שְׂכִינָה תִּתְתּוֹנָה, שְׁהִיא אֲזִין שְׁקַץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוַעוֹ אֵלָיו שָׁמַע.

שְׁהוּא נַעֲשֶׂה עֲנִי וְדַל מִצַּד אוֹת ד' מִן אֶחָד, לְשֹׂאֵל מִן א"ח, שְׁהוּא עֲמוּד הָאֲמָצְעֵי, לְקַבֵּל בּוֹ